

skega mesta. G. spisatelj se ima naprositi, svoj rokopis popolnoma doveršiti in ga društvu na ogled poslati. — 3. G. Svetec L. oznani, da se je izdelovanja „austrianske zgodovine“ poprijel. Društvo jo bo, če bo prostemu ljudstvu primerno spisana, z veseljem prevzelo. — 4. Je bilo sklenjeno, prihodnje leto društvene knjige v treh formatih natiskovati. Potem taj se bo rabila za manjše spise, p. povesti za mladost, molitne bukvice itd. šestnajsterka (sedec), za srednje dela majhena osmerka (octav) in za obširnejše dela velika osmerka. — 5. Računi za to leto in imenik častitih gg. društvenikov še bo pervej knjigi novega leta pridjal. (Iz „Bčele“

* 4. oktobra so v Ternavi popolni gimnazij slovesno odperli.

* Iz c. k. državne tiskarnice je ravno prišel „navod o službi c. k. vojaštva“, in sicer v nemškem, českem, horvaškem, poljskem, madjarskem in talianskem jeziku.

* V Lvovu je prišla na svitlo „Historia halicko-ruskago knjažestva“ (dogodivšina gališko-ruskega slovstva) od Zubrickega.

* Ruska vlada je kupila veliko slovstveno-umetniško zbirko profesorja Pogodina za 150.000 rubljev; obseže med drugim 2000 rokopisov, 800 starih knjig slovanskih, mnogo autografov cesarske rodovine in 12.000 svetih podobšin.

* Na Dunaji je prišlo za prihodnje leto do zdaj že 18 nemških koledarjev na svitlo; nekterih zmed tih se je že 10 do 30.000 iztisov razprodalo.

* Nek slovašk piskrovez je iz drata umetno spletel čudolep stol, kterega je za 80 forintov prodal.

* Na Dunaji v tiskarnici Armenskega samostana je prišel na svitlo serbski koledar „Vojvodjanin od Rašića“.

* Nektere dni sèm se vidi na Dunaji med prebivavci mnogo ruskega srebernega denarja.

Razpis darila za slovensko zgodovino.

Med družimi potrebnimi knjigami se posebno teško pogreša „prostonárodna zgodovina slovenskega ljudstva“, ki bi v prijetnej lahko razumljivej besedi vesele in žalostne dogodbe našega milega naroda od najstarejih do najnovijih časov pripovedovala in razlagala. Zatorej je društvo sv. Mohora v Celovcu sklenilo, s tim primerno darilo od 200 gold. sr. razpisati, ktero se ima tistemu pisatelju podeliti, kterega zgodovina bo od društvenega odbora za najboljšo in našem prostemu ljudstvu najprimernišo spoznana.

Društvo ne tirja kacega preobširnega dela, v kterem bi se vse tudi manj važne dôbe natanjčno popisovale ali znanstveno razlagale; ravno tako se pa tudi ne more zadovoljiti le s kakim načertom zgodovine. — Bolj imenitne dobe v zgodovini našega naroda naj se, kakor so p. turške vojske itd. obširnej in prav prijetno pripovedujejo, manj važne dogodbe pa je že dosti samo kratko omeniti. Na koncu vsake dobe naj se tudi véra, jezik, družbinsko in hišno življenje, običaji, slovstvo itd. blizo kakor se v Krempelnovej „dogodivščini Štajarske zemlje“ najde. Kratko povedati, naj bo ta zgodovina v resnici prostonárodno iz kerščansko-slavjanskega obzira spisana, da jo bo naše ljudstvo z veseljem prebiraló in tudi popolnoma zapopadlo. — Rokopisi naj se gotovo do konca mesca oktobra 1853 Celovškemu odboru pošljejo, ki jih bo bersš pretresel in pisatelju tiste zgodovine, ki se za primerno spozná, vstanovljeno darilo izplačal.

V Celovcu 31. oktobra 1852.

Andrej Einspieler,
zač. vodja društva.

Anton Janežič,
zač. tajnik.

Novičar iz slovanskih krajev.

Iz Komenda 8. listopada. Britka žalost presune serce omikanemu človeku, viditi velik prostorn vert, gosto z mnogoverstnim drevjem, kterega krepke véje pa obsute z ostrim ternjem, pokrite z debelim mahom, se le piškavemu sadu uklanjajo. Tak zanemarjen, tak zapuščen vert je bila dosihmal Komenska fara na Gorenskim. Gosto zaraščena, ker ima v majhni okolici poltretji tisuč ljudi, ni še imela skerbnega vertnarja, da bi bil mladini, enaki nježnim drevescem, izverženo ternje prirojenih nepopolnamast lagano odkruševal, jej mahovite rakove rane nesrečnega babjeverstva s prepričanjem celil in cepil žlahni sad omike, — ni še imela šole.

Prečastiti gospod fajmošter so to pomanjkljivost dobro zapazili in teško šole pogrešali. Zatoraj so dvakrat prošnjo vložili, da bi se šola vpeljala. Res ste že tudi dvé komisii v Komend prišle zavolj nje. Pa vse je bilo zastonj, vse se je razpersilo, nobenega upanja ni bilo šole ustanoviti.

Ali božja previdnost pošlje Komenčanom obče znanega ljubitelja mladine, za dušni in telesni prid neizrečeno vnetega kaplana gosp. Joana Brenca-ta. Milo se častitemu gospodu stori, ko mladino brez šole najdejo. Terdno sklenejo šolo vpeljati; pa dobro skušeni so tudi vedili, da se kmetje ne bodo dali radi pregovoriti, zlasti v sedanjih revnih časih za šolo kaj darovati.

Hotli so tedaj ljudi prepričati velicega prida šole. Izvolijo si s pervoljenjem staršev nektere dekliče, učé jih v svoji sobi pobožnosti, branja, pisanja, priljudnosti in petja. To je ljudém tako dopadlo, da so jim vsi hotli svoje otročiče izročiti. Res ljubeznjivega vedenja tega prečastitega gospoda v šoli, in tudi zunej nje v sredi učencov, ni mogoče popisati, — le z očmi se more prepričati. Vsi učenci so veselega obraza; skor igraje se učé. Zato pa tudi tako v šolo tišé, zato si v kratkem toliko znanost pridobé. Zavolj velike množice otrok hočejo gospod kaplan sobo na svoje stroške najeti, in to misel gospodu Augustinu, sedanjemu najemniku Komenske grajšine, razodenejo. Tudi ta blagi gospod niso hotli zaostati, ter hitro sobo in dilje za klopi zastonj ponudijo, kar so kaplan hvaležno sprejeli.

Sedaj se tudi soseska iz dolgoletnega spanja izbudi. Od ene strani otroci starše nadlegvajo, kterim teško dene, da so jih drugi tovarši, ki so se letošnje tri mesce v šoli branja in pisanja vadili, tako prehiteli; od druge strani pa jih časti vredna duhovšina po moči nagovarja za šolo. Naj bolj pa spanete izgled prej imenovanih gospodov izdrami in spodbode. Z županom Alešem Kern-am se bolji kmetje pogovoré, ter — hvala jim! — v sôbo peč in stole naredé.

Veselite se, Komenčanje, šolo imate; veselji prihodnost se vam nasmehluje! Da so Komenčanje sedaj živo prepričani velicega prida, kterega šola mladini, odraščeni in vsi soseski donša, spriča njih neskončno vrenje k zapisovanju, ker se jih je že blizo 300 otrok in odraščeni za njo oglasilo. Mahoma se je sedaj zgodilo, česar poprej dvé komisii niste mogle doveršiti.

Visokočastiti gospod fajmošter Franc Dolice l so z velicim veseljem obljubili šolo po vsi moči podperati; v ta namen so že tudi za bukve ubozih denarja podelili, in se s tem pravega podpornika šole fare skazali. Prepričani pa, da vse dobro z višave ljudém dohaja, so imeli v sredo po vernih dušah šolarčki sv. mašo, pri kteri so že deklice, od gosp. kaplana navajene, prepevale.

Šola se je tedaj začasno začela; na slabih nogah, kakor vsaka nova stvar, še stoji, — ali upati je, ker „združena moč“ tako veselo začetek podpira, da svitli zori, ki se je nad Komend razlila, bo v kratkim zlato solnce sledilo! Bog daj srečo! Komenčan.

Iz Ljubljane. Iz naznanila, ki ga je unidan kmetijska družba v Ljubljani slavnima ministerstvoma nauka in kmetijstva na Dunaj in slav. deželniemu poglavarstvu v Ljubljani o zadevah podkovijske in živinozdravniške učilnice pretečeniga leta predložila, povzamemo sledeče izvesti, ki bi utegnile tudi občinstvu znamenite biti:

Zapisalo se je lani v to učilnico 20 učencov, namreč 15 kovaških podmojstrov (kselov) in 5 mladih kmetovavcov; dva (en kovač in en kmetovavec) sta prostovoljno kmalo o začetku šolo zapustila, enimu kovaču se je zavolj nedostojne obnaše slovó dalo. Med kovači sta se zapisala dva le za pol leta, zgol samiga podkovstva se učiti, vsi ostali pa za celo leto, se še družih živinorejskih in živinozdravniških naukov učiti.

Po domovini je bilo med omenjenimi 10 Krajnecov, 6 Štajarcev, 2 iz Goriške, 1 pa iz Terzaške kronovine in 1 Horvat.

Izmed celoletnih učencov in kovačev sta se v podkovstvu nar bolje obnêsla:

Nagode France iz Planine na Krajskim.

Gast Jakob iz Karlovca na Horvaškim.

Za tema pa so se podkovstva tudi dobro izučili:

Mazaroll Jernej iz Šežane pri Terstu.

Šleimer Janez iz Kočevja na Krajskim.

Švarc Janez iz Šoštanja na Štajarskim.

Bone Peter iz Salkane pri Gorici.

Peer France iz Mengša na Krajskim.

Izmed polletnih učencov sta se podkovstva dobro izučila:

Eržen France iz Trate na Krajskim.

Štefančič Andrej iz Železnikov na Krajskim.

Vsi ti so bili po vis. ministerskim patentu pripravni spoznani, pravico kovaškiga mojsterstva zadobiti.

Štirje učenci niso še bili podkovske umetnosti dosto izučeni spoznani, ki tedaj ponavljajo šolo.

Iz živinorejskih in živinozdravniških vednost so med celoletnimi učenci pri preskušnji nar boljši vednost razodeli:

Čolnik Dominik iz Dervanja na Štajarskim.

Divjak France iz Frauheima na Štajarskim.

Jan Anton iz Škale na Štajarskim.

Dobro vednost so razodeli sledeči:

Nagode France iz Planine na Krajskim.

Švarc Janez iz Šoštanja na Štajarskim.

Gast Jakob iz Karlovca na Horvaškim.

Peer France iz Mengša na Krajskim.

Šleimer Janez iz Kočevja na Krajskim.

Kušlan Andrej iz Cerknice na Krajskim.

Eisenhut August iz Št. Marjete na Štajarskim.

Goriup Miha iz Verha na Goriškim.

Štirje učenci niso zadostili preskušnji.

Iz tega naznanila se vidi, da je letos spet 9 v podkovanju zdravih in bolnih kopit in parkljev dobro izučeni kovačev na deželo šlo. 11 učencov pa si je v živinorejskih in živinozdravniških naukih tolikšno vednost pridobilo, da zamorejo, čeravno s tem kratkim naukam določne pravice za ozdravljanje bolne živine ne zadobé, vendar živinozdravnikom in o potrebi pripravni pripomočniki pri živinskih boleznih, kakor tudi popolnoma zvedeni mesogledi (Vieh- und Fleischbeschauer) na deželi biti.

Pri ti priliki omenimo, da smo slišali, da se nekteri, ki so se le polleta zgol samiga podkovstva učili in si le pravico kovaškiga mojsterstva zadobili, tudi z ozdravljanjem bolne živine pečajo, in da se, kakor to ne more drugač biti, pri tem neumno in nerodno obnašajo. Takim, ki se nemorejo s spričbo ska-

zati, da so se ozdravljanja tudi družih in ne samo kopitnih boleznih pri podkovstvu učili, naj bi se oestro prepovedalo, kakor sploh vsim mazačem in konjedercam, ozdravljanje živinskih boleznih. —

Število letošnjih učencov znese 16. Ker pa še vsak teden kovači dohajajo, da bi v šolo hodili, je vodstvo podkovijske učilnice prisiljeno očitno na znanje dati, da se le o začetku šolskiga leta (od konca oktobra) učenci v šolo jemljejo, ne pa pozneje, ko je že veliko zamujeniga, kar se ne more z vsakim iz noviga začeti.

Novičar iz mnogih krajev.

Cesar Ferdinand je v Reichstadt-u za šenam na nogi zbolel, pa mu je že bolji. — Nekteri časniki hočejo vediti, da se bota naš in pa rusovski cesar še to leto snidila v Varšavi. — Kmalo se pričakuje razglas rekrutiranja za prihodnje leto; nabira novincov bo mesca sušca; potrebovalo se jih bo nek le malo. — Sliši je, da zavoljo dragine se bo cesarskim vradnikom, ki imajo manjši plačo, to je, tistim, ki nimajo čez 1000 gold. na leto, na vsacih 100 fl. po 15 gold. poboljška dalo. — Po zvedbah iz mnogih dežel našiga cesarstva se je živež v poslednjih 6 letih sploh več kakor za polovico podražil. — C. k. ministerstvo nauka je županam in cesarskim gosposkam ukazalo, da naj staršem po kmetih, ki imajo za šolo pripravne otroke, résno priporočijo, da jih pošljejo v šolo, kakor postava zapové. — Spet se sliši, da se je več ponarejenih banknotov, to je tistih po 2 forinta, prikazalo; razločiti se dajo od pravih, da se v vodovitim natisu černa pika vidi. — V denarni kovnici na Dunaji kujejo nek sedaj noč in dan denar; po tem je pričakovati, da bojo prišle dvajsetice spet na dan. — Na vsih cesarskih železnicah skupej je delalo od mesca januara do konca julia vsak dan 17.053 delavcov. — V Gradcu je znani duhovni pisatelj dr. A. Schlör 2. dan t. m. umerl. — Te dni je prišel v Benetke carjevič rusovski s svojo ženo, kraljevičem Virtemberškim in nadvojvodičem Hesen-Kaselskim. Naznanilo smerti vojvoda Leuchtenberškiga, ki jo je po telegrafu iz Petrograda zvedil, ga je žalostno zadelo. — Po dolgim odlašnji so vendar razdelili nabrane darove nesrečnim pogorelcem v Sarajevim, 3000 fl. namreč, ki jih jim je naš cesar podaril, 100.000 piastrov od turškiga sultana; na vsako družino je prišlo 275 piastrov. — Sklep starašinstva v Parizu, ki se je 4. dan t. m. snidil, se glasi: „Ludevik Napoleon naj se vsede pod iménam Napoleona tretjiga na cesarski prestol; prvi njegov sin naj bo njegov vpravičen naslednik; ako ostane brez otrok, sméte-riga moškiga dediča iz moških naslednikov rajniga cesarja Napoleona I. posiniti, — če ne, bo naslednik njegov iz zakona Jeromea in kraljevičine Virtemberške“. V sporočilu na starašinstvo, v katerim poterdi vstavo od leta 1852, govori Napoleon takole: „Ne skrivam si, kako prederzno je, se ovenčati s krono Napoleonovo, — ali, ker me je volja ljudstva na prestol povzdignila, mi ljudstvo samo dene krono na glavo“. Nar novejši novice iz Pariza pravijo, da so te dni več oséb iz civilniga in vojaškiga stanú zaperli. — Cestno blato v Parizu je za 500.000 frankov na leto prodano; najemnik dela gnoj iz njega in skupi iz tega za 3 milione frankov. — Košut je bil unidan v Londonu povabljen k nekimu zboru; na povabilo je odpisal, da je obljubo storil molčati, ker je že, kar je na Angleškim 600krat govoril, pa le bôb v steno metal; le o kaki posebni priloznosti, ko bi kazalo, da bi kaj doseči mogel, bo spet govoril.